

מסורת הש"ס

א (לעיל כ.), **א** (לזכר ל' ז"ק, ו) **א**יחיד וס"ן, **א** לזכר ל' ז"ק, ו) **א**יחיד ותלך בתוך שנתה הס' ד' ואח"כ מה"ד' לשנה אחרינה גדיהה שילדה שלש כו' והשאר נתחמק ל' ז"ק, **א** שוין לעיל דף כ., ו) ג'יחב, **א** ו'גליס פס' בנות ז"ק, **א** ו'כולו בנות ז"ק, **א** יבוא ז"ק, ו' נהרג אדם משולס ז"ק, **א** ב"ית רש"א, ו' למלוא ז"ק, **א** וילדת והשפא ז"ק, **א** מעברתא והיא בעיל מילד ואלה בעי ז"ק, **א** הפוחתת אינה פוחתת וכו' והמוקפת ז"ק, **א** של אנוניומוס היתה עברה והרביעי של בית ז"ה

»

הגהות הב"ח

א רש"י ד"ה איכא וכו' כי יבנה להו שלשים דמיטויק: **א** ד"ה ו' שמעון ו' כלומר דייין היה יוס או יומיס: **א** ד"ה ח"ק את ליה וכו' ממש הוא דוקא וכו' ולישון וכו' כי הכי גדייה נמי משכחת וכו' בתוך שנתה הס"ד ואח"כ מ"ה גדייה שילדה שלש דמיטויק והיא נתחמק: **א** ד"ה כולן נכנסים וכו' והכן בנות שלש יכולין להיות גולדין בשנה אחת כגון וכו': **א** ד"ה ילמח כו' רס"ד למתפלת: **א** ד"ה ומשני וכו' כשילדה והיא אינה חתמת ויולדת דכתי': **א** ד"ה איכא וכו' נולדו הס"ד ואח"כ מ"ה מחוסרי:

»

רבינו גרשום

הבנות והאימהות: לימא מרלאת תנא הכי ותיחדא ידיו: אלא וכל בנותיה ילדו שלש ש"מ קסבר מטנפת אינה וכו' האם ודאי טיניפה לטוף ו' חדשים שילדה ל' יום ולא יכלה לילד בתוך שנתה אלא בשנה שניה וברייחא משמע דמיירי בתוך שנתן: אם תמצא לומר מטנפת חזרות. כלומר ולא מיטנפה כל י' שלימים וילדת ודאי בתחלת שנה אינה חזרות ויולדת בתוך שנתה הילכך צריך שיאמר וכל בנות ילדו ג': מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון. שניה שוין שנתן הוקנה מתעשרת עמחן: וגא קמא אית ליה דועירי והני ג' בנות טינפו בתחילת חדש שביעי לילדו וטינפו ל' יום שלימים ולא מצי ליד' בתוך שנתן אלא בתחלת שנה שניה הילכך לא אמר תנא קמא בתוך שנה: ור' שמעון. דאמר בתוך שנתן ודאי לית ליה דועירי אלא טינפו פחת מל' וילדו בתוך שנתן ולתנא קמא אינה יולדת למקוטעי' להכי לא אמר בתוך שנה: ואית דמפרש ר' שמעון דאמר אני דאדתי גדייה (בשנושה) נעשישרהו בתוך שנתה קסבר ההגדייה והבנות בנות שנה אחת הן ונכנסות עמחן להתעשר כגון שגולדה גדייה בריח' אילו ולטוף ל' יום נתעברה ולטוף בשבט ילדה ג': בנות ולטוף ל' יום בריח' ניסן נתעברו אחתן ג' בנות ולטוף אב ילדו כל אחת בי בנות וזו לח שיתא וג' אמהות והוקנה היר' ל' כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן: ולא מיסתבר הכי חדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון דהא קא חזינן דר' שמעון בעי זקנה בהריוהו ותנא קמא לא בעי. ועוד קשיא ל' משעתא דלעיל מכריז ר' יהושע: כולי

לימא קסבר מטנפת כו' בתוך שנתה. כלומר בתוך שנתה לטינופה. אבל האי בתוך שנתה דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע לא הוי אלא בתוך שנתה ללידה שהיא עצמה נולדה כדפרשיה דריש ח הלכתא: **איכא בינייהו הא דועירי**. כיום אחרון של ששה חדשים ללידתן ולא כיום תחלת חדש שביעי דהשתא כי יהבת סוּא ל'א דטינוף וכו' חדשים דעיבור נמלֵא דילדו כיום אחרון של שנתן ונכנסות דבשנה אחת וצנומן לדיר להמעשר דבשנה אחת נולדו: ורבי **שמעון לית ליה דועירי**. ולהכי קאמר שעשרה בתוך שנתה כלומר **א** יוס או יומיס או עשרה ימים בתוך שנה שגולדו שלא עיכבו לילד עד יוס אחרון של שנתן אע"פ שטינפו לסוף ששה: פי' אחר אני ראיתי גדייה שעשרה בתוך שנתה. כלומר בתוך אותה שנה שהיא עצמה נולדה. כיצד דלאחר שהיה לה חדש נתעברה וילדה לסוף ה' חדשים שלשה הבנות וחזרו הבנות ונתעברו לסוף חדשן וילדו לסוף ה' חדשים הרי שנה. לימא קסבר מטנפת וכו' בתוך שנתה כלומר בתוך השנה שהיא עצמה נולדה דמה שילדה לסוף ששה הוי כטינוף ולהכי אינה יולדת עוד עד חדש או עד חדשים בשנה שניה. ות"ק מיירי כגון שעשרה בתוך שנתה שגולדה כו' שמעון ולקמן מפרש במאי פליגי והאי בתוך שנתה מפרשים כההוא דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע דאמרנין דריש הלכתא [כ.] במטנפת וכו' קמיפלגי: **ס"ק איס ליה דועירי**. אין לך טינוף גדול מלידה ולהכי לא מציא היא למיהדר וליילודי בתוך שנתה עד לאחר יוס או יומיס ורבי שמעון דלא נחית להכי סבר דמשכחת לה דהדרא וילדה בתוך שנתה דלית ליה הא דועירי והשפא מצינן למימר דמי"ק סבר דאפילו יולדת חזרות ויולדת בתוך שנתה דהאי בתוך מפרשים לעיל דריש פירקין דלאו תוך ממש **א** דוקא אלא בסוף יוס או יומיס. לשון זה אינו עיקר דאיכא פירכא למאן דדייק ביה דבנות היכי משכחת להו דילדו בתוך שנתן כגון שעיצרו כיום שלשים ללידתן וילדו לאחר ה' חדשים כיום אחרון אי הכי נמי משכחת לה דמיהדר ו' ותלך בתוך שנתה: **ו** ופסיגא. בנימוחא: **ו** **א** גדייה שלש בנות. בדרס אחד וכל בנותיה ילדו שלש שלש. להכי נקט שלש לשון נקבה דאי הוו זכרים לא הוו מתעשרי דאיכא ג' בזכרות ומו לא פייש עשר: **כונן** יו **נכנסים לדיר להפעשר**.

ידך כדולן יכולין ליימי נולדין מאלול לאלול השלש בנות ומשע בנותיהן דאי לא הוו נולדים בשנה אחת לא הוו מיעשרי אהדדי דבאחד באלול ראש השנה למעשרי יו ואין מנטרפיין אותן שגולדו לאחר אלול דממפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף טז:) והכן **י** יכולין להיות י בנותי שלש בשנה אחת כגון שגולדו הבנות באחד באלול ומתעברו לסוף ששה חדשים וילדו קודם אלול יא ולמה לי למיחנא שלש בנות ילדו יי כולוהו הג' בנות כו': **לימא קסבר מטנפת אינה חזורה ויולדת בתוך שנסה**. משעת טינוף עד סוף שנה וקא נמי אינה יכולה לילד והאילו יולדה שלש בנות בתחלת השנה. ולהכי נקט מטנפת **א** דסד"א דמטנפת נמי שואה לילד כיולדת ובעי למיפשט נמי מינה סתמא אי כתנא קמא אי כו' יהושע דפליג לעיל במטנפת: ומשני **אפילו אם סימאי נומר מטנפת חזורה ויולדת**. **א** שילדה ודאי אינה חזורת דכרי הכל היא: **איכא בינייהו דועירי**. יו וכגון שטינפו הבנות לסוף ששה ללידתן בתחלת חדש שביעי תנא קמא דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דועירי דתו לא מקבלי זכר עד ראש חדש שמייני ומיי עיבורן ה' חדשים שלימין איסתכח דלא ילדו עד יוס אחד בשנה שניה ומשכחת לה אפילו הכי נכנסות יחד לדיר אימהות ובנות חוץ מן הזקניה כגון שהיתה שנה מעוברת דיוס אחד בשנה שנייה שלהן עדיין ראש חדש אז ורבי שמעון דנקט תוך שנתן כיום אחרון של שנה נולדו **א** ומחוסרי זמן הן עד שצעת ימים ור' שמעון סבר מחוסר זמן הן עד דמתעשרי: והתניא

צירושלמי בפרק קמא דנדה דחמורה אע"פ שאינה יולדת למקוטעין פעמים ש"צ יג חדשי עיבורן לפי שנת החמה פעמים לפי שנת הלכנה דקאמר החר' ר' חייא בר אשי הוה יתיב קמיה דרז חמתיה בענית א"ל מה כן א"ל חמתי **יח** צעיא ח' מילא דלגא צעי (מרצענא) שלא תלטנן א"ל אימתי עלה עליה זכר א"ל כיום פלן וחשיב א"ל צעיא היא עד כדון ותני כן **יט**אס) שפיחת אינה פוחתת מימות הלכנה המוספת אינה מוספת על ימות החמה ואח"כ אמר שס יו וכל מילתיה דרבי יהושע פליג דאמר רבי יהושע כן לוי בקרות **ט** של בית יו רבי ממנה שזורים יא

הלוקח בהמה פרק שלישי בבורות

כא.

שיטה מקובצת

אל דועירי דאמר דעירי אין טינוף פחות משלישי יום תנא: מן ספולו תנא קמא סבר אינה יולדת למקוטעין ור' שמעון סבר אמרינן מן קמיפלגי ח"ק סבר אנו נכנס לדיר להתעשר וריש סבר נכנס לדיר להתעשר והתניא: חן בריש שמעתא הס"ד: סן יתבת להו ל': ון תיבות והתניא בניחוחא נמחק: ון גדיה וכו' דוקא נקט גדייה לאשמעינן דאפי' מהרה להתעבר בכל יכולת אי אפשר לה ליכנס עם בנות בנותיה להתעשר דאין שיש בבולה דלדקמן מטנפת אינה חזרות ויולדת בתוך שנתה וכ"ש וזו שילדה וילדות גמורים. בתוך שנתה לא דוקא דהא לאו בתוך שנתה ממש היא שאלמלא כן אף היא תצטרף אלא בתוך שנתה יום שאחר שנתה וכו' ישמעאל ועדיפא מדרבי ישמעאל ואי קשיא כיון דאינה נכנסת עצמה לקומא כגון שגולדה היא בניסן שילדה באלול דאפשר לה לחזור וילדה עם בנותיה קודם אלול הבא ולייתי וכל בנותיה ילדו תרתי תרתי לאו פרכא היא מדנקט ח"ק גדייה ולא נקט עז לאפוקי מדר"ש אתא לאשמעינן אע"ג דמקריבין להו לבבי הורדי אי אפשר לכולן להוליד בשנה אחת שתהא הוקנה נכנסת עמחן לדיר הילכך בכל כמה דמצי לקריבי בהו מקריבין: מאי בינייהו כלומר פלוגתייהו הוו במאי: דועירי כיון דלא קבלה זכר כל ל' שאחר הטינוף או אחר לידה כ"ש דבתא אינה מקבלת זכר עד מלאת לה ל' יום ואי עיבורה ל' יום שלימים הרי ששה וכן לבנותיה הרי י"ב חדש שלימים ויולדת למחר: לית ליה דועירי וכן תבת מתעברו תוך חודשה מקצת היום של גמר חודש הטינוף. ח"ג ואי בעית אימא דכ"ש מקצת היום ככולו והכא במהווס זמן וכו' ח"ק דלא תנא תוך סבר אע"ג דאפשר לתן להוליד תוך שנתן דביוס אחרון של שנה נולדה מ"מ מחוסרי זמן הן עד ד' ימים וריש סבר מחוסר זמן מתעברו תחתיה בניחוחא וכו' כן נמצא בכל הספרים כ"י שבידו חזק הנוסח של החס' בפריוש רש"י דל': מן כולן נכנסות לדיר להתעשר בנותיה ובנותיהן יחד: פן לעשרי בהמה וארי כו' שגולדו קודם אלול עם אותן שגולדו לאחר אלול: פן להיות בני שנה אחת: מן אלאו שעששר תוך שנתה והיא נכנסת עמחן התוך שנתה ילדו היא ובנותיה הס"ד ומה"ד ולמה לי לתניי ג' לכל בליות הבנות הס"ד מתיבת ולמה עד סוף העמוד מוקף בחצי לבנה כי אינו מפרי רש"י: פן דועירי. ובקונטרס פי' כגון שטנפו הבנים לסוף ששה ללידתן בתחלת חדש שביעי ולת"ק דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דועירי דתו לא מקבלה זכר עד ראש חדש שמייני ומיי עיבורן ה' חדשים מלאים אשתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה דאפי' נכנסות יחד לדיר האמהות והבנות חוץ מן הוקניה כגון שהיתה שנה מעוברת דיוס אחד בשנה שניה שלהן עדיין ר"ח תא אב וריש דנקט

קיימא הא ועוד דמשום היא גופה שאס נמיר לשוחטו ולאכולו כשהוא צריא יע"ט יכול לשוחטו כשהוא חולה וקריב לפיהוק של מיתה דהשתא איכא ריעותא ואין לדקדק דר' שמעון כן גמליאל לא חייש למיעוט מהא דחיישי למיעוט רבי עקיבא ור' טרפון צפ' קמא דמכות (דף ו. וסס ד"ה דילמא) שמה צמקוס סייף הוה נקב ורבי שמעון כן גמליאל קאמר אף הן מרביש שופי דמיס צישראל דדילמא התם הוא דלא חייש משום יו דחשצינן כלא איפשר שאס כן לא י'יהרג אדם לעולם ואפילו ר' מאיר מודה דקאמר צפ"ק דחולין (ד' יא: ו) והא דבעי למימר לרבי עקיבא דחלצ פוטר ולא חייש למיעוט הוה מני' לאקשויי מההיא דמכות דחייש שמה צמקוס סייף נקב הוה יו ורשב"ג קאמר דלא חייש אלא דלא רצה להאריך ועוד אין נראה לרבינו תס לפרש כלל טעמייהו משום דחיישי למיעוטא דצהדיא חשבי יו לא אפשר צפ"ק דחולין (דף יא: וסס) אלא אמרי רבנן דכשהיו שואלים לעדים ראיתם אס צמקוס סייף נקב הוה והס אומרים אין אנו יודעים בטלה עדומס אע"פ שאס לא היו שואלין היה נהרג מידי דהוה זה אומר

בסיף הרגו זה אומר צאריקן הרגו דאין זה נכון אע"ג דאי לא שיילין להו הוה נהרג ולא חיישינן דדילמא אי שיילינן מינייהו הוי מכחשי אהדדי ומיהו אין זה קושיא לחושבו כלא איפשר דאיפשר כגון שנתגלה קרוס של מוח ורואוהו עדיין שלס וצחולין דחשצינן ליה לא איפשר לפי שדוחק להעמיד זו הפסוק ומאן דפטר סבר שצקיה לקרל דדחק ומוקיס אנפשיה: **א"ב**א קסבר משנפת אינה חזורת ויולדת תוך שנתה. וכל שכן זו שילדה וולדות גמורים ובתוך שנתה לאו דוקא אלא גם אחר שנתה מעט דהא לאו באותה שנה נולדה גדייה שאס כן מתעשר עם בנותיה ותנא קמא לא חשיב לה אלא כלומר כט שנתה יום שאחר שנתה ופירש בקונטרס דהוי כו' ישמעאל ועדיפא מרבי ישמעאל והדין עמו יו דהא לרבי ישמעאל חזורת ויולדת כיום ראשון של שנה שנייה דהא אית ליה מכאן ואילך ספק יו והקשה בקונטרס כיון דלדיה נכנסת עמחן לוקמה כגון שגולדה היא צניסן וילדה לה באלול דאפשר לה לחזור לילד עם בנותיה קודם אלול הבא ולא דק בלישניה דהא צמקון אמרינן דתנא קמא אית ליה דועירי והוא הדין שאין בהמה מעברת אחר שגולדה בפחות משלשים יום א"כ צריך שלשים יום לצד מה' חדשי העיבור והוה ליה למימר שגולדה יע"ט צ"ה בדר:

תנא קמא אית איה דועירי. גם כאן פי' בקונטרס דימיי עיבורה ה' חדשים שלמים משמע שרואה לומר של שלשים יוס כמו ו פ'פירשנו לעיל ואי אפשר לומר כן כלל ולמאי דמוקי פלוגתייהו במקנת היום ככולו דצריך ו לבנות הכל מאחד באלול של שנה זו לאחד באלול של שנה הבאה לשנת הלכנה דאחד באלול ראש השנה למעשר בהמה ולא משכחת לה בשום ענין אלא אס כן היו חדשי העיבור כפי חדשי הלכנה והשתא לתנא קמא לא אמרינן מקנת היום ככולו וכשגולדה באחד באלול לא יא קבלה זכר עד מלאת שלשים יוס שגולדה דכיון דאמר ועירי אין טינוף פחות מל' יוס כל שכן **א** בתה והשתא שלמי אינהו ל' יוס כיום צ' של תשרי דבעינן ל' יוס מעט לעת כיון דאין מקנת היום ככולו ואלול חסר הוא ובו כיום אפשר יו להעעבר וכו' חדשים של עיבור שלמי יוס שני של אדר ובו כיום ילדה חשוב שלשים יוס מעט לעת לבנותיה קודם שיקבלו זכר ויכלו כיום שלישי של ניסן ובו כיום נתעברו ונמלא שכלו ה' חדשי עיבורן כיום שלישי של אלול ובו כיום ילדו ורבי שמעון סבר דאמר' מקנת היום ככולו וכלים שלשים יוס כיום אחד של תשרי ובו כיום נתעברה ונמלא שכלו ה' חדשי העיבור כיום אחרון של שצט דמקנת היום ככולו ובו כיום ילדה חשוב שלשים יוס לבנות ויכלו כיום אחרון של אדר שהוא חסר ובו כיום נתעברו ונמלא שכלים ככ"ט באב ה' חדשי העיבור ואין לתמוה על שפירש דחדשי העיבור של בהמה דקה לפי חדשי הלכנה דה"נ אשכחן יא

תוך שנתה ממש לית ליה דועירי עכ"ל גורין פי' לפירושו נראה דמשו"ה נקט לסוף ו' ללידתן דבציר משהי אין ללידתן משהי אלא יכולה להתעשר עמחן אפילו בשנה מעוברת שהרי צריכה שתהא בת שלשים קודם שתחבר אב לר"ש לית ליה דועירי ומקצת חסר יכולה לה' שפיערה שיצא ממנה מתעשרין תוך שנתה אפילו בשנה פשוטה ולהכי לא משכחת לה לפי שיטת הקונטרס ופי' החס' פן לא מקבלה זכר כו' משגולדה דכיון: כן אפשר לה להתעבר וכו' חדשי העיבור שלמי כיום שני של אדר: כן חדש עיבורה לפי: כן מחסרי מעברא והיא בעיא מילד בעיא מעברתא שלא: כן כן הפוחת אינה: סן חתבת וכל נמחק: סן בית מלכות היתה עוברת והורביש של בית רבי: